

CENA LISTA: U pretplat...
za četiri godine K 40.—
za polugodište K 24.—
za tromesečje K 12.—, me-
sečno K 4.—, u maloprodaji
10 fil. pojedini broj.
ODLASI primaju se u
upravi lista trg. Cestosa 1
Tisk. Jos. Krmpotića.

Godina IV.

Izjave dra. Trumbića.

Predsjednik jugoslavenskoga odbora dr. Ante Trumbić izjavio je pariškome „Matinu“: „Osnovani smo državu, u kojoj je u malo dana bio osiguran potpuni red. Tako smo dokazali našu slobodnost, da vladamo sami sobom, Hrvati rade s potpunim sporazumom sa Slovencima, čiji predstavnik dr. Korotić, predsjednik je naše zajedničke vlade. U potpunome su pak suglasju i Hrvati i Slovenci sa Srbima. Naš je pokret triumfirao u Hrvatskoj i Slavoniji, Dalmaciji, Bosni i Hercegovini, kao i u Slovenskoj. U našem egzekutivnom odboru je jedan Slovenac, jedan Hrvat i jedan Srbin. Sve se razvilo munjevitom brzinom.

Nametnuli smo strogu disciplinu, da uklonimo boljševičku struju. Uostalom nemamo da se bojimo ove bolesti u jednom mladom narodu, koji je prožet žarkim narodnim osećajima.

U austro-ugarskoj ratnoj mornarici bilo je 75 po sto Jugoslavena od čitave posade. Usprkos pritisku njihova je organizacija ostala živa. Ništa nije čudno, da nam je revolucija, što je pobjeđivala na kopnu dala ratnu i trgovačku mornaricu. Veleći, da su nam je „prepuštali od dobre volje“, nastoje Austrijanci da nas kompromitiraju pred Antantom. To je dečji manevar.

Antanta zna, da su Jugoslaveni bili i da jesu njezini naravni i verni saveznici. Sada kad smo se oslobodili Austro-Ugarske tražimo, da podignemo nezavisnu i celokupnu našu državu. Sabor je u Zagrebu odlučio tako. Antanta može biti sigurna, da ćemo svim arestvima zajedno raditi za njenu konačnu pobjedu.“

Rad oko utanačenja mira.

Pariški dopisnik „Journal de Geneve“ saopćuje svome listu informacije o toku mirovnih pregovora, koji će kako izgleda doskora započeti. Ali nije ispravno mišljenje, da se već nalazimo u predvečerju konačnog sklapanja mira. Proće još mnogo meseci dok se potpiše konačni mirovni ugovor. Medjutim će ipak doskora uslediti potpisivanje mirovnih preliminara, u kojima će se ustanoviti novi poredak sveta. Ovo se mora desiti u općem interesu. Najpre će svaka od saveznih država izraditi svoj naročiti program. Drugi stadij mirovnih pregovora biće konferenca zastupnika entente i saveznih vlada, koja će se održati u Parizu ili Versaillesu da ustanovi opći mirovni program. I ako već sada postoji potpuni sporazum glede većine tačaka ovoga programa, to će ipak tekom događaja doći neki novi problemi. Već sada je postalo potrebno, da se u mnogočem promene svojedobno utanačene odredbe. U prvom redu ovde dolazi kolonijalno pitanje, zatim pitanje budućnosti Nemačke Austrije i uredjenje talijansko-jugoslavenskih interesnih opreka. Dok se god ne odreknu izvesne vlade saveznih država malih metoda stare diplomacije mogu se očekivati interesni sporovi. Ovoj konferenciji će sudelovati medju ostalima Clemenceau, Lloyd George i Wilson. Konferencija će se održati tekom meseca prosinca. Cim se izradi mirovni program entente, počinje treća faza, naime konferenca ovlaštenika obiju stranaka za potpisivanje mirovnih preliminara, a to će verovatno prilično brzo uslediti. Medjutim četvrta perioda, koja nakon toga dolazi po svoj će prilici vrlo dugo trajati. I ako se može smatrati, da je mir već skoro gotov, ipak će vojne mere ostati na kreposti sve do konačnog potpisivanja mirovnog ugovora. Tako će postepeno doći prelaz iz ratnog u mirovno stanje.

Agrarne reforme.

Središnji odbor N. V. prihvatio je u sednici od subote ovaj predlog dra. Poljaka i drugova o agrarnim reformama: kao temeljna načela agrarnih reformi usvaja Narodno Veće sledeće: 1. Likvidacija svih feudalnih odnosa, koji još postoje u zemljama, u prvom redu ukinuće kmetstva uz pravednu oštetu, kao i svih posledica, koje izviru iz feudalnog odnosa; 2. za opće narodne svrhe, posebice za parcelaciju i kolonizaciju medju najšire slojeve ratarskog pučanstva imaju se izvlasiti i upotrebiti: a) uz pravednu oštetu svi zemljišni posedi, koji se prema napućenosti te gospodarskim i proizvodnim prilikama dotičnog kraja mogu smatrati velikim posedi; b) sva imanja stečena za vreme rata iz ratnih dobitaka bez obzira na zemljišnu površinu. Za osiguranje toga imaju nadležni poverenici pojedinih vlada u zemljama SHS bezodvlačno izdati naredbe o odsvojnjoj zabrani takovih zemljišta, po kojoj će biti ništetni svi privatno pravni ugovori ili faktične posedovne promene sa unatragom moći od 18. listopada 1912.

3. U svezi s tim valja što skorije izraditi takodjer reformu seljačkih naslednih prava za sve seljačke posede.

4. Imadu se smesta poduzeti sve mere da se osegura obradivanje svega zemljišta stavljenog pod odsvojnju zabranu, kako bi se osigurao naš narod u budućoj godini od glada i stradanja, a ujedno osegurao eventualni višak potrebit za izvoz u svrhu zamene za drugu robu.

5. Da se što brže provedu gornja temeljna načela, izabire se naročito „Poverenstvo za agrarne reforme“, koje imade raspraviti i što prije sastaviti za Narodno Veće osnovu o detaljnoj provedbi gornjih načela.

Govor ministra Orlanda.

Pobedili smo imperialistički duh, ali mi moramo na svaki način da zaprečimo povratak, moramo poduzeti sve mere, da zmlji ostane zana-vek zmrskana glava (Plesak). Zast. Treves me je zapitao: s kakvim ćete duhom poći na mirovnu konferenciju? Odgovaram: poći ću . . . t. j. poći ćemo . . . poći će, koji mora poći, s duhom „svim talijanskim!“ (Sva komora udari u ovacije, i socijaliste). Kad se pleskanje utišalo, nastavi predsjednik Veća, Orlando, vidljivo ganut: „Poći će, con anima di italiano e di un italiano educato agli ammaestramenti di un periodo che ben può chiamarsi un'era“. Italija je uostalom zašla u rat s pogledom vrlo širokim i vrlo tačnim u ono, što je rat i u konačne njegove posledice. Narod, koji je teo od prvog dana rata, ne može da udahne svoje delo nego najsjajnijoj pravdi. (Plesak). Ali upravo jer hoće pravednost za sve, ima Italija pravo da traži pravednost za se. (Silne ovacije). Zato Italija ne može da nikoga podjarmi. Italija sledi svoj nacionalni napredak, svojom učinila stvar svih podjarmljenih zemalja. Ja potvrđujem ponovno simpatiju Italije za podjarmljene narode Austro-Ugarske te izjavljujem, da se po svoj prilici ne bi bilo došlo do uništenja imperijalizma bez vrlo jake volje naše zemlje, da se sa sveta očisti sve, što je ječalo pod premoći najgorog imperijalizma. Vi se, poštovani drugovi sućate da je posle nesretnih dana Karfelta Czernin tražio definitivni posed zemalja, u koje su provatili, ne plaćimo li oštetu i ne podamo li drugih strateških jamstava. Tad sam ja rekao: s ove klupe, da čemo se radije povući do Sicilije, nego da popustimo ovim besramnim zahtevima. (Pleskanje). U isto smo doba bacili u svet vapaj za spas podjarmljenih naroda od one iste Austrije, koja je mislila, da će nas svojom pretnjom preplašiti. I pomislite, da smo onda stajali na Piavi, a danas smo u Trstu“. Komora udari u gromoran plesak. Iza toga nastavi Orlando: „Danas smo u Trstu, i to silom našeg oružja, ali smo i sada spremni na sve eventualne žrtve koje će biti potrebite za općenito umirenje sveta“.

U londonskom ugovoru već smo se bili odrekli jednog vrlo milog grada, u kojeg se talijanstvo ne može sumnjati . . . (komora skoči na noge — nastaje vika sa svih strana: Viva Fiume). Bude li trebalo mi čemo doći do onih izjednačenja, koja će se pokazati da su nužna, do izjednačenja, koja su izvan nas i povrh nas. Ali će nam ostati dika, da se je talijanska vojska tako ponela, te je zaslužila pouzdanje i poštovanje svih naroda, s kojima je u doticaj došla . . .“.

Česká hlídka.

Dne 30. XI. 1918 pri návštevě Jeho Královské Výsosti vévody z Aosty, nejvyššího velitele okupační armády italské, v Pulji byl zástupce československé vlády v Pulji Dr. Fiša přijat též ve slyšení.

Vévoda z Aosty vyslovil své uznání československým legiím za vynikající služby, jež na všech bojištích a pak v poslední době za revoluce Ententě prokázaly a dal se též informovati o cestě našich legií z Pulje domů.

Naši příslušníci z Pazinu dali se pod ochranu zastoupení československého v Pulji. Též ostatní příslušníci české národnosti v Istrii usedli se vyzývají, aby se zde písemně ohlásili, aby o jejich počtu, poměrech a možných přání, mohla býti podána zpráva do Prahy a aby jim zde nutná pomoc a ochrana byla poskytnuta.

Příslušníci českoslovenští, kteří nyní odjíždějí a své byty jsou nuceni předávat lidem zde usedlým k opatrování, oznamtež s přesným sezna-

mem nabitku adresy svých bytů a osob spravou jich pověřených, aby česko-slovenské zastoupení mohlo vykonávat vrchní dozor a dohled.

Eventuelní liquidací obchodních podniků příslušníků, kteří musí bezodkladně odtud odejti, provede též česko-slovenské zastoupení.

Domáce vesti.

Japanci u našoj luci. Juče su stigla u našu luku četiri japanska razarača, da nadgledaju okupaciju. Pozdravljamo i njih u našoj sredini.

Kradje. Učestale su u našem gradu kradje. Nema gotovo dana, a da se gospoda tatovi ne pojave sad ovdje, sad ondje. Sve plodovi rata. Prekjuče su još nepoznati zlikovci provallili noću u preprodaju aprovizacije u šišanskoj ulici, te odneli: sladora, kave, brašna i dr. u vrednosti od kruna 8000. Čini se, da su karabinijeri već ušli u trag tatovima. — Prošlog petka su tatovi provallili u stan nekog korvetnog kapetana bivše a.-u. mornarice u VI^a Promontore 9, te su ukrali rubenine u vrednosti od 15.000 lra. Zlikovci su već pravdi u rukama. To su: Silvio Dellise, Giovanni Bogna, Natalino Capadura i Matteo Sirolich. — Prekjuče noću posetili su tatovi i jučan draguljara Otmara Hollesch na Piazza Foro, te mu ukrali zlata i dragulja u vrednosti od 50.000 kruna. Dućan nije bio osiguran protiv provalne kradje. Od zlikovaca još ni traga ni glasa.

Tamburaški Skup pozivlje sve svoje bivše tamburaše, da dodju u četvrtak, dne 5. o. mj. u 6 sati na večer u kavani Narodnog Doma, da se pogovore glede glazbala i ostalih predmeta, koje tamburaški Skup ima u posedu.

Odbor Jugoslovanekih žena u Pulj primio je za Narodno Veće: Dr. Flego. K 50—, Dr. Zuccon K 50—.

Dnevne vesti.

Smrtnica Austro-Ugarske. Čitamo u sarajevskoj „Srpskoj Zori“ ovu smrtnicu: „Tužnim srcem javljamo svim našim dragim baronima, grofovima, feudalcima, štreberima, protekcioniskinderima, denuncijantima, idiotima, podlacima, spionima i hohštaplerima, da se je naša nikad neprežaljena majka Austro-Ugarska posle duge i teške bolesti u večnost preselila. Zemni ostanci nite nam pokojnice biće raskomadani i podeleni među čestite narode. Crnožutom žalošću neutješeni Hapsburgovci.“

Masaryk u London. London, 29. nov. Predsednik nove česko-slovačke republike, stigao je večeras iz Amerike. U Liverpoolu su ga pozdravile u ime ministra Balfoura britanske pomorske oblasti. U Londonu je bio primljen od ministra vanjskih poslova. Odlo granatira s glazbom i zastavama iskazao mu je počast. Predsednik je pregledao čete. Mnogi su mu je burno klicali. Načelnici su bili i članovi česko-slovačkog poslanstva. Masaryk će ostati u Londonu tek nekoliko dana, a zatim će nastaviti put u Prag. U počast njemu dat će Balfour sutra obed.

Za doček Wilsona. London, 29. nov. Upravo se čine pripreme, da se sastavi mornarica od brodova svih savezničkih država, koja će budućice sedmice poći u atlantski oćean ususret Wilsonu. Sdružena će flota pratiti Wilsona do jedne francuske luke.

Wilhelm bolestan na živcima. Listovi iz Amsterdama donose vest, da je bivši nemački car obolio na živcima te da kani poći u kakvu bolnicu u okolici Arnheima.

Prevrat u Nemačkoj. U Nemačkoj još vlada gnila kaos. Revolucija je tek u svome početku i ne može se za sada predvideti kakve bi dimenzije mogla zauzeti. Jedno je samo stalno, da ovako ne će dugo potrajati, nego u najskorije vreme, da će doći do velikoga preokreta. Vrlo lako bi bilo moguće, da Nemačka podje onim istim putem, kojim je pošla i Rusija, ako je iz toga ne spasi Ententa. — Iz Bremena stižu vesti, da je stranka nacionalnih komunisti proglasila generalni štrajk. U svemernom programu, primila je ove točke: Borba protiv konstituantli, bratinstvo sa ruskim boljševicima, socijalnogospodarski komunizam. Generalni štrajk je započeo na 29. studena.

Karlo I. prognan. Paris, 30. Usled protirevolucionarnih agitacija naredila je austrijska vlada, neka bivši car Karlo smesta ostavi Austriju.

Tri dana kod sina.

Napisa: Josip Kozarac. (Nastavak.)

Sina njegova već nije bilo kod kuće, on je u šest sati u jutro otišao željeznicom, te će istom oko podne vratiti se. Snaha njegova, obučena u dugačku jutarnju opravu sa malom kapićom na bujnoj plavoj kosi, odvela ga u jedaću sobu i stavila pred njega kave, čaja, šunke, maslaca, kruha i žemčeka. On se latio kave kao i kod kuće, no, nikako mu nije išla u tek; preveć fino mu je mirisala, a i posudica mu bila nekako tjesna i nezgodna. Bože moj! kako li se slatko jede kava iz one njegove zdjele kod kuće, u kojoj možeš tri kriške kruha nadrobiti, pa još sa onom velikom limenom žlicom. Ta gospoda i ne znaju što je dobro. Snaha njegova bila ljubazno čeljad, pripovijedala mu o svemu i svaćemu, tužila se na silni trošak, kojemu se kraj sve njezine velike štednje nije dalo izmaći.

Starac se plaho izrazio, da li se je unučica već digla, i da li bi je mogao vidjeti; no to nije bilo moguće! Vikica se je netom okupala; te već pošla na šetnju, zatim će doći učitelj glasovira; zatim učitelj čitanja i pisanja, a nato će morati s francuskom guvernantom učiti francuski; istom poslije podne imat će vremena, da se sa djedom pozabavi. Dakle i ona, šestogodišnje dijete, već nije imala vremena, upravo kao i otac joj.

Nato mu se snaha, preporučila, pokaza mu sa prozora prosturani vrt, u kojem se do rućka pozabaviti može i odšušiti u drugu sobu. Kraj sve ljubezljivosti i mićenja starcu bilo ipak tjesno i nevoljko, pri duši. Šetao se vrtom, čudio se po tratinu od cvijeca izvezanim imenima njegove snaha i unučice, čudio niskim uz zid privezanim voćkama, staklenoj kućici, u kojoj je već bilo dinja, akoprem je tek lipanj bio; čudio se svakoj tratinu ošišanoj ravno i glatko, čudio se mnogom kojećemu, — ali njemu je njegova bašta sa jednom jedinom stazom, sa bojama crvenog i bijelog luka, kud i kamo prijatnija bila od svih tih ljepih, ali ukoćenih mrtvih oblika. Niti iste klupe od savije-nog-bijelo omaštenog željeza sa udubanim sjedalom i naslanjaćem nijesu mu se sviđale; stare njegove kosti nikako se nijesu mogle prilagoditi tako savije-nom načinu sjedenja. U vrtu su kopala, navažala i poravnivala dva radnika, doćim je vrtlar sa nekakvim čudnovatim škarama, obilazio oko cvijeca i mladih voćaka, ponosno prolazeći pokraj starca.

Oko dvanaeste vratio se sin mu kući, i to njemu za volju na kolima, jer bi željeznicom istom sat kasnije pripjetti mogao. Bio je gladan, pa je htio odmah rućati, no supruga mu priopći, da je netom bio savjetnik zemaljske vlade u posjetima kod njih, i da već u dva sata polazi vlakom dalje. Rućak se morao odgoditi, valjalo se unuti i preobučiti te poč savjetniku povratiti posjet. Već je jedna ura izbila, snaha je s obzirom na starca naložila, da se rućak

Republika. Nene Zidoh. Zidoh je od republićanskog odbora izabran za gućku. 2. Proglasiće Bugarsku republikom. 3. Proglasiće svrgnutom, ministarstvom. 4. Proglasiće komoru raspuštenom. 5. Proglasiće zovet će se od dobrih domoljuba agrarne stranke u vezi sa drugim republikanskim strankama, su se do sada držale po strani od nekoga vlade sustava. 4. Novo ministarstvo imade sledeće daće: a) uspostaviti dobre odnose izmedju Bugarske i Entente; b) stupiti u pregovore glede balkanskoga problema, a na podlozi balkanske federacije; c) učvrstiti nutarnji položaj u Bugarskoj za mir i za kulturni napredak; d) pozvati narodnoj katastrofi pred narodni sud na odgovornost. Kako bi se svim balkanskim državama pružila mogućnost, da se izjaane o rešenju balkanskog problema i omogućiti i olakšati rad mirovne konferencije. Ovaj dopis potpisao je predsednik republikanskog odbora Antoine Davidov.

Privremeno medje medju Koruškom i Italijom. „Lokalanzeiger“ dobiva iz Klagenfurt se je došlo do sporazuma glede medje izmedju Jugoslavije i Koruške. Medju čine reke: Odra, Drava, a prave granice će odrediti mirovna konferenca. Čini se, da su jedna i druga stranka za voljne sa sporazumom.

Belgijski vladaraki par u Parizu. „Ag. Hav“ potvrđuje, da će belgijski kralj i kraljica proći 4. i 5. dec. u Parizu. Pratić će ih prestolonaslednik Predsednik Poincaré će poći na kolodvorsku stanicu, da ih doćeka.

Kralj Gjuro u Bruxelles-u. „Echo de Paris“ javlja, da će engleski kralj iz poseta vojsci u Bruxelles, da pohodi belgijskog kralja i kraljicu.

Promet u Ugarskom. Kako donosi jedan budimpeštanski list, doskora bi se imao uspostaviti dak poštanski i železnički promet izmedju Ugarske i Hrvatske. Istodobno će se opet otvoriti promet s Rekom. Kako saznajemo već je stigao 23. nov. prvi vlak iz Zagreba na Reku.

Mali oglasnik

- Prodaje se uz nisku cenu 6 kompletnih postelja i raznovrsto pokućstvo. Via Sergia 81, I. kat. 119
- Prodaje se moderna spavaća soba, mali pisaci stol, sofa, pušaći stolić sa dva stolića, pilnake svećilke i razne malenkosti. Via Monte Cappelletta 4, I. kat deano. 121
- Prodaju se 122 3 sanduka. Via Tradonico 13.
- Traži se naučnik za kovački zanat. Via Ero broj 51.
- Prodaje se pokućstvo od sobe i kuhinje. Via Lazario 50, II. kat levo
- Mladu kozu i mladog prasca prodaje Tivoli 1 (Monte Grande).
- Za zamjenu fina domaća rakija. Ulica cole br. 40, levo

Daje se p. n. općinstvu do znanja, da se otvorila nova radionica

zlatara i draguljara u ulici Carducci 55, I. kat.

Prima svakakove nove radnje, narućbe i popravke te posebrivanje odnosno pozlaćivanje predmeta niske cene.

Kupuje se staro zlato uz dnevne cene.

Za što veći poset moli i preporuča se

Beulich i Grünbaum

.....

nosi na stol, ali u to dodje poslužnik od suda, u kojem odvjetnik javlja, da se pripravi nešto bolji rućak, jer da će savjetnik takodjer doći. Sada je trebalo iznove rućak praviti. Za to vrijeme zabavio se starac sa svojom unučicom. Prpošno dijete sa zlatom svilenom kosom, sa bijelim tankim rućicama, i blijeđim nježnim obrazima činilo mu se više lutkom neg živim ćeljadetom.

Pokazala mu najprije svoje knjige, a zatim igraćke. Pozvala ga, da joj na zemljovidu pokaže gdje je Beć i Zagreb. On dakako nije o zemljovidu ni pojma imao.

— Pa ti ni to ne znaš, a joj — a joj — a joj — znaš li gdje smo mi? Ni to ne znaš! Vidiš tu je P. — pa uzevši starčev prst pokaza mu, gdje je Beć. Ala si ti bio nevaljali djak. — Sad sjedi ovamo da vidim, znaš li čitati.

Starac je pocrvenio i sramio se, kao što se još u svom životu sramio nije. Kao da ga je orijal primio za ruku, tako se pokorno spusti na stolac nad otvorenu francusku gramatiku.

— Čitaj ovo ovdje! — zapovjedi mu mala unučica.

A starac uze polako slovo po slovo čitati. — J'ai un livre et une plume. — Ala si ti „grosata“ budala, ta to se ne čita tako, već je eng livr. — U kakovu si ti školu išao, da ne znaš ni čitati. — Kaži mi onda, što ti znaš, znaš li bar pisati i računati?

Pojedina... CENA lista: U prv... za čitavu god. K... za polugodinu K... romesbilo K'18... čeno K 4—, u m... daji 16 fl. pojedina... OGLASI primaju... upravi lista trg. Čist... flank. Jos. Krmpo... Godina IV. Po... Depuis quel... pie, de voir de... publique Française... Nous Yougo... rofond admiratio... a France est le... roits naturels... première fois leu... égalité et la f... onde entier; p... obstacles, aussi... indépendance... La France... ouveau les sac... e ses propres... ifficils elle a re... est ainsi qu'ell... spirations. Déja... guerre la France... érialisme de l'A... la Marne. Seul... our cette guerre... it possible le d... et la victoire fin... L'Angleterre... ssant à ses sen... gique écrasée, e... sa tenacité pour... de l'Amérique av... deal de l'human... dent Wilson don... sances centrales... Nous Yougo... avec la France;... phant avec la F... son président, l... libérateurs. Avec... sentiments nous... Nous espérons p... de prouver notre... nos sentiments l... servent pour la... tous serbes, croa... Nous nous... de pouvoir nous... souhaitons que c... inextricables... U pom... Koliko je s... krvi polio sa sv... eto se povralio... Nakon čitanja du... ali u njoj ne nal... zemlja Trala pr... javne zgrade i s... unišio tih dom... pomoć. A to ć... čemo mi, koji ni... one, što je iskusi... borio se nas kao... tog krvarjenja doš... mogne uređiti drža... tom metodu nabra... moguće. Ne sme... koja ne će pridon... robi. Svakto će i... bez čega bi se u... taj predmet za na... neke narodu, a s... lživost u ovim na... Obote prima „Dr... Narodnom Domu... a—g niti posle p... Radoljub i U... ljubite! dajte se i... Svaćanje... Pod naslovom... „Az Est“ u broju... srpske vojske u za... Donosimo ga ovd... donosi, da o nar... letati, ali ne su...